

31 mei 2016

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats] ([land]),
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr. N.D Geraads, advocaat te Eindhoven,

tegen:

wijlen **[naam]**,
geboren op [datum], overleden op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde 1,
tijdens zijn leven lid van de Congregatie der Assumptionisten,

en

wijlen **[naam]**,
overleden op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde 2,
tijdens zijn leven lid van de Congregatie der Assumptionisten,

en

wijlen **[naam]**,
overleden op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde 3,
tijdens zijn leven lid van de Congregatie der Assumptionisten,

en

(wijlen) **NN-pater**
hierna ook te noemen: aangeklaagde 4,

en

wijlen **[naam]**,
overleden op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde 5,
tijdens zijn leven lid van de Congregatie der Assumptionisten,

en

wijlen [naam],
geboortedatum en overlijdensdatum onbekend,
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde 6,
tijdens zijn leven lid van de Congregatie der Assumptionisten.

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 18 juni 2015. Op 10 augustus 2015 is bij de griffie een inhoudelijke reactie op het klaagschrift ingekomen van [naam], Regionaal Overste van de Congregatie der Assumptionisten.

Op 8 december 2015 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager is verschenen en heeft zijn standpunt toegelicht. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mr. N.D. Geraads, advocaat te Eindhoven.

Namens de Congregatie is verschenen [naam], Regionaal Overste van de Congregatie der Assumptionisten. Hij werd vergezeld door mr. L.H.J. Verhoeven, juridisch adviseur van het kerkelijk gezag.

Klager en [regionaal overste] zijn buiten elkaars aanwezigheid door de Klachtencommissie gehoord.

Na de zitting heeft mr. N.D. Geraads een wrakingsverzoek ingediend. Op 4 februari 2016 is het wrakingsverzoek behandeld en afgewezen. Vervolgens is de Klachtencommissie tot onderstaand advies gekomen.

2. De klacht (zakelijk weergegeven)

2.1. Klager komt uit een katholiek gezin met negen kinderen. De vader van klager was huisarts. Op enig moment kocht de vader van klager zich in, in een praktijk in het ziekenhuis van [plaats]. Zo gebeurde het dat het gezin van [plaats] naar [plaats] verhuisde. In eerste instantie ging klager naar [school]. Omdat klager, vanwege aanpassingsproblemen, niet zo goed presteerde op deze school, besloot klagers vader hem naar internaat [naam] in [plaats] te sturen. Klager was op dat moment zo'n 12 jaar oud.

Direct op de tweede dag van zijn verblijf op het internaat werd klager benaderd door aangeklaagde 1. Aangeklaagde 1 was leraar [vak] en hij zou klager bijles geven. Klager vond dit vreemd, want zijn [vak] was helemaal niet slecht. Aangeklaagde 1 nam klager mee naar zijn kamer. Op de kamer van aangeklaagde 1 moest klager bij hem op schoot komen zitten. Direct begon aangeklaagde 1 aan klager te friemelen, ook aan het geslachtsdeel van klager. Vervolgens masturbeerde aangeklaagde 1 in het bijzijn van klager. Aangeklaagde 1 was helemaal naakt en klager was deels naakt. Na deze eerste ontmoeting, hebben nog meer ontmoetingen plaatsgevonden. Het bleef daarbij niet alleen bij het friemelen aan het lichaam van klager. Aangeklaagde 1 heeft klager zowel oraal als anaal verkracht, aldus klager. Dat gebeurde op de kamer van aangeklaagde 1. Ook werd zijn kamer gebruikt voor het verrichten van seksuele handelingen met klager door andere paters. Ter zitting heeft klager verklaard dat

aangeklaagde 1 hem ook wel eens verkracht heeft met anderen samen. Van deze persoon of personen weet klager de naam/namen niet. Het seksueel misbruik door aangeklaagde 1 heeft drie jaar geduurd.

Aangeklaagde 2 was ofwel groepsleider ofwel [vak]leraar op het internaat. Op de kamer van aangeklaagde 2 werd klager door hem gedwongen hem oraal te bevredigen. Klager had het gevoel dat hij zou stikken. Hij kreeg geen lucht en hij was bang. Toen aangeklaagde 2 een orgasme kreeg, kwam het sperma uit de neus van klager. Klager moest vervolgens van aangeklaagde 2 zijn neus snuiten in diens pijn. Meerdere keren is klager op voornoemde wijze door aangeklaagde 2 misbruikt. De exacte frequentie is voor klager lastig te duiden. Wel weet klager dat het seksueel misbruik door aangeklaagde 2 niet heel lang heeft geduurd, omdat aangeklaagde 2 op enig moment is overleden.

Klager herinnert zich duidelijk dat hij door aangeklaagde 3 en twee onbekend gebleven paters, is verkracht in de kapel. Deze verkrachting vond plaats op het altaar. Klager werd door twee paters vastgehouden, zodat de derde hem kon verkrachten. Dit deed verschrikkelijk veel pijn en klager huilde.

Door aangeklaagde 4 is klager, zo staat in het klaagschrift, op beestachtige wijze verkracht. Dit gebeurde op de slaapzaal, waarbij de armen van klager waren vastgebonden. Ook heeft aangeklaagde 4 klager een keer misbruikt in de sacristie na afloop van een mis. Klager moest aangeklaagde 4 oraal bevredigen.

Aangeklaagde 5 hield 's avonds en 's nachts toezicht op de slaapzaal. In de avond/nacht haalde hij klager uit bed en nam hem mee naar zijn kantoortje. Meestal bevredigde aangeklaagde 5 zichzelf, terwijl klager bij hem op schoot zat. Ook probeerde aangeklaagde 5 klager te bevredigen, maar dat lukte niet. Gedurende driekwart jaar heeft aangeklaagde 5 klager zo'n 50 keer op deze wijze misbruikt. In de herinnering van klager, was aangeklaagde 5 minder erg dan de andere paters die hem misbruikten.

Aangeklaagde 6 was daarentegen de ergste van het stel. Klager omschrijft hem als een sadist en onberekenbaar. Aangeklaagde 6 was de dokter van het internaat. Wanneer je ziek was, kwam je bij hem terecht. Hij stopte dan allerhande voorwerpen in de anus van klager, zoals kaarsen, maar ook zijn eigen penis. Tevens was aangeklaagde 6 assistent-groepsleider en in die hoedanigheid regelmatig op de groep. Van die gelegenheden maakte hij gebruik om klager bijvoorbeeld na de mis, en in de sacristie, seksueel te misbruiken of hem 's nachts uit zijn bed te halen met datzelfde doel.

Gedurende zijn verblijf op [internaat], werd klager voortdurend seksueel misbruikt. Ter zitting heeft klager zichzelf omschreven als een 'doorgeef-poppetje'. Hij herinnert zich verkrachtingen waarbij 2 of 3 paters aanwezig waren. Hij lag op zijn buik, vastgebonden aan een bed. Hij kon iets zien. Hij hoorde een aantal keren de deur opengaan en weer sluiten. Dan kwam er een pater binnen om hem te verkrachten. Ze hebben hem toen een voor een verkracht.

Klager was altijd bezig met het maken van vluchtplannen. Ook voerde hij subtiel verzet, bijvoorbeeld door een strakke broek te dragen, waardoor de paters te veel moeite moesten doen om klager uit te kleden. Hierdoor verdween de zin bij de paters wel eens, waardoor de klager zagezegd de dans ontsprong.

Thuis durfde klager niet te vertellen wat er met hem gebeurde op het internaat. Hij was ervan overtuigd dat zijn vader hem nooit zou geloven en hem bovendien zou straffen. Daarbij

weerhield het grote gevoel van schaamte klager ervan om zijn verhaal te vertellen. Uiteindelijk heeft klager aan zijn vader voorgesteld dat hij van het internaat weg mocht als hij aan het einde van het schooljaar gemiddeld een 7 voor al zijn vakken zou staan. De vader van klager ging hiermee akkoord. Alhoewel het seksueel misbruik voortduurde, lukte het klager om een zeven gemiddeld te halen en het internaat te verlaten.

2.2. Intimiteit en seksualiteit vindt klager moeilijk. Hierdoor zijn al zijn relaties moeizaam verlopen en is hij gescheiden van de moeder van zijn kinderen.

Klager heeft zich altijd op zijn werk gestort. Omdat hij moeite heeft met autoriteit en gezagsrelaties is klager zelfstandig ondernemer.

Als gevolg van het seksueel misbruik heeft klager tot op heden problemen met zijn stoelgang.

In 1997 heeft klager met zijn huisarts gesproken over zijn moeilijke internaatstijd met misbruik door verzorgenden. Heel expliciet is het seksueel misbruik toen echter niet aan de orde geweest.

Pas in 2007 heeft klager zich, in verband met herbelevingen, onder behandeling laten stellen bij een GZ-psycholoog. Deze behandeling is in 2009 gestaakt. In 2012 heeft klager zich opnieuw aangemeld voor een behandeling. Volgens de huidige behandelaar van klager lijdt hij aan een complexe, chronische, posttraumatische stress stoornis.

2.3. Klager wenst erkenning te ontvangen voor hetgeen hem tijdens zijn verblijf in [internaat] is aangedaan. Op die manier hoopt hij verder te komen in de verwerking van zijn verleden.

3. De reactie (zakelijk weergegeven)

Alle aangeklaagde zijn overleden en kunnen geen weerwoord geven. De Regionaal Overste heeft in zijn schriftelijke reactie gesteld dat de klacht van klager dermate veel onjuistheden en onduidelijkheden bevat dat geconcludeerd moet worden dat het verhaal van klager ongeloofwaardig is. In dit verband heeft de Regionaal Overste ook gewezen op de aard van het seksueel misbruik, zoals door klager omschreven. Er wordt een beeld geschetst van een verzameling seksmaniakken die klager op onvoorstelbare wijze -o.a. seks orgiën- seksueel misbruikt zouden hebben.

Meer specifiek, ten aanzien van de aangeklaagden, heeft de Regionaal Overste het volgende aangevoerd:

- Er is geen enkel ondersteunend bewijs voorhanden waaruit afgeleid kan worden dat aangeklaagde 1 zich schuldig heeft gemaakt aan seksueel misbruik.
- Aangeklaagde 2 had geen functie op het internaat en is nooit assistent-groepsleider geweest.
- Aangeklaagde 3 is midden juli 1969 voorgoed uit Bostel verdwenen.
- Over aangeklaagde 5 is een andere klacht bekend, welke tevens door de Klachtencommissie gegrond is verklaard. Daarmee is echter niet direct gezegd dat aangeklaagde 5 zich schuldig heeft gemaakt aan de handelingen die klager hem verwijt.
- Ten aanzien van aangeklaagde 6 is evenmin steunbewijs voorhanden om tot het oordeel te kunnen komen dat de klacht van klager aannemelijk is.

Ter zitting heeft de Regionaal Overste gezegd dat hij onder de indruk is van het trauma van klager. Echter, in de formulering van de klacht ziet hij aanwijzingen dat het trauma van klager ergens anders vandaan komt.

Al met al stelt de Regionaal Overste zich op het standpunt dat de klacht van klager niet voor een gegroundverklaring in aanmerking komt. De klacht is onvoldoende duidelijk, zowel ten aanzien van de gewraakte handelingen als ten aanzien van de aangeklaagde personen.

4. De beoordeling

4.1. Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.2. Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van de Procedure.

Ten aanzien van aangeklaagde 4

4.3. Klager heeft onder meer een klacht wegens seksueel misbruik ingediend tegen een niet met name genoemde aangeklaagde. Dit misbruik zou hebben plaatsgevonden terwijl klager op [internaat]] in [plaats] verbleef.

4.4. Volgens artikel 3.2 van de Procedure moet een klaagschrift ten minste de opgave van de naam van de aangeklaagde omvatten en zo mogelijk verdere gegevens van degene tegen wiens of wier gedragingen de klacht is gericht.

4.5. Nu de identiteit van de persoon, aangeduid als aangeklaagde 4, tegen wie een deel van de klacht is gericht niet is komen vast te staan, is niet voldaan aan de vereisten van artikel 3.2 van de Procedure. Gelet hierop zal de Klachtencommissie klager niet-ontvankelijk verklaren in zijn klacht voor zover deze betrekking heeft op aangeklaagde 4.

4.6. Wel bestaat voor klager de mogelijkheid een verzoek tot herziening in te dienen, ingeval klager wel bekend wordt met de naam van aangeklaagde 4.

Ten aanzien van aangeklaagde 1, 2, 3 en 6

4.7. Zoals hiervoor reeds overwogen staat niet ter discussie dat de door klager geschetste gebeurtenis gekwalificeerd moet worden als seksueel misbruik in de zin van de Procedure.

4.8. Echter, in de onderhavige zaak betreffende de aangeklaagden 1, 2, 3 en 6 zijn geen feiten of omstandigheden aan het licht gekomen -in de vorm van steunbewijs- die de verklaring van klager dat hij door deze aangeklaagden seksueel is misbruikt voldoende kunnen ondersteunen, hetgeen voor een gegroundverklaring van de klacht essentieel is.

Steunbewijs dient specifiek van aard en controleerbaar te zijn. Dat wil zeggen dat het betrekking moet hebben op het door de aangeklaagden gepleegde seksueel misbruik van

klager persoonlijk. Het sterkste bewijs is een verklaring van iemand die persoonlijk aanwezig was bij het misbruik of aan wie klager het direct heeft verteld. Een dergelijke situatie doet zich zelden voor. Het seksueel misbruik kan ook aannemelijk gemaakt worden - en dat komt vaker voor - in de vorm van een verklaring over soortgelijk misbruik van een ander slachtoffer van dezelfde aangeklaagde of door een verklaring van een derde persoon, bijvoorbeeld een familielid, vriend of hulpverlener aan wie het slachtoffer achteraf heeft verteld over het misbruik. In dat soort steunbewijs kan de aannemelijkheid van de klacht van klager worden gevonden.

In onderhavige zaak zijn stukken ter ondersteuning van de klacht van klager overgelegd. Geen van deze stukken kan echter het verhaal van klager voldoende concreet, op die hiervoor omschreven wijze, onderbouwen. Naast de klacht van klager is derhalve geen steunbewijs voor handen dat de aannemelijkheid van de klacht van klager kan ondersteunen.

4.9. Gelet op bovenstaande overweging heeft de Klachtencommissie moeten vaststellen dat voor de feiten die klager ten aanzien van de aangeklaagden 1, 2, 3 en 6 heeft gesteld, onvoldoende bewijs is gevonden, zodat de klacht ten aanzien van deze aangeklaagden niet gegrond kan worden verklaard.

Indien in de toekomst alsnog gegevens bekend worden die de klacht ten aanzien van voornoemde aangeklaagden ondersteunen, dan bestaat voor klager de mogelijkheid om ten aanzien van deze aangeklaagden herziening van de uitspraak te verzoeken.

Ten aanzien van aangeklaagde 5

4.10 Er zijn ongeveer 48 jaar verstreken sedert de feiten die klager aangeklaagde 5 verwijt zich hebben afgespeeld. Alleen al door het overlijden van aangeklaagde 5 zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken. Wél is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat de gebeurtenissen die klager schetst hebben plaatsgevonden. Gedurende driekwart jaar heeft aangeklaagde 5 zichzelf veelvuldig in het bijzijn van klager bevredigd. Hierbij betastte aangeklaagde 5 klager en probeerde hij klager af te trekken, hetgeen niet lukte.

De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt, door de wijze waarop en de details waarmee klager zijn verhaal heeft verteld, waarbij de Klachtencommissie acht heeft geslagen op het feit dat al het andere misbruik waarover klager klaagt van veel ernstiger aard is dan de handelingen die klager aangeklaagde 5 verwijt.

Zijn verklaring wordt ondersteund door een reeds gegrond verklaarde klacht, bij de Klachtencommissie bekend onder nummer 2011T396. Het seksueel misbruik in deze klacht vertoont grote gelijkenis met het seksueel misbruik waarover klager klaagt. Zo werd de klager in de klacht met nummer 2011T396 ook 's avonds door aangeklaagde 5 meegenomen naar zijn kamer. De betreffende klager moest dan bij aangeklaagde 5 op schoot komen zitten. Aangeklaagde begon aan de klager te friemelen en betastte zijn blote geslachtsdeel. Vervolgens vroeg hij aan deze klager of hij hetzelfde bij hem wilde doen.

Een en ander in onderlinge samenhang gezien ondersteunt naar het oordeel van de Klachtencommissie voldoende de aannemelijkheid van het seksueel misbruik van klager door aangeklaagde.

4.11 Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde 5 met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidsrelatie hoogst kwalijk is

geweest. Klager was ten tijde van de aanvang van het misbruik 12 jaar oud. Aangeklaagde was voor hem iemand waarin hij vertrouwen moest kunnen stellen.

4.12 Gelet op het feit dat aangeklaagde 5 is overleden kunnen tegen hem geen maatregelen meer worden genomen. De gegrondverklaring van dit deel van de klacht, alsmede de erkenning van het leed dat klager is aangedaan en een oprechte spijtbetuiging kunnen wellicht bijdragen aan de vermindering van dat leed.

4.13 Ambtshalve wijst de Klachtencommissie klager erop dat hij zich, bij een gegrondverklaring van de klacht door de kerkelijk gezagsdrager, kan wenden tot de Compensatiecommissie voor het verkrijgen van een schadevergoeding.

Ten overvloede

4.14 Gelet op het voorgaande heeft de Klachtencommissie aanleiding gezien niet verder in te gaan op de ter zitting gevoerde discussie betreffende het moment/jaar waarop klager op internaat Stapelen terecht is gekomen. Voor de beoordeling en de uitkomst van de klacht van klager tegen de verschillende aangeklaagden zou dit niet verder van invloed geweest zijn.

5. Het advies

- De Klachtencommissie verklaart klager niet-ontvankelijk in zijn klacht ten aanzien van aangeklaagde 4.
- De Klachtencommissie adviseert de Overste van de Congregatie der Assumptionisten de klacht ten aanzien van aangeklaagde 5 gegrond te verklaren.
- De Klachtencommissie adviseert de Overste van de Congregatie der Assumptionisten de klacht ten aanzien van de aangeklaagden 1, 2, 3 en 6 niet gegrond te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 31 mei 2016 door mr. C.C. de Rijke-Maas, voorzitter, mr. F.J.M. Walstock en drs. Th.M. Bronzwaer, leden, bijgestaan door mr. L.P. Stapel, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de kerkelijk gezagsdrager en aan klager verzonden.

Op grond van artikel 21.1 van de Procedure stelt de kerkelijk gezagsdrager binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies heeft genomen.

Op grond van artikel 21.3 van de Procedure heeft de kerkelijk gezagsdrager daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van artikel 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de kerkelijk gezagsdrager.